

Język ANSI C

część 9 wskaźniki - c.d

Jarosław Gramacki
Instytut Informatyki i Elektroniki

Przykłady podstawowych wyrażeń ze wskaźnikami

– jaki będzie wynik działania programu ?

```
void main(void)
{
  int Tab[10] = {1, 2, 3, 7, -22, 9, 7, -3, 11, 25}, *p, *q;
                                     ↑   ↑
                                     p   q
  p = Tab;
  q = &Tab[9];
  while( *p++ != *q-- ) // najpierw przesuń potem pobierz wskazywana
    wartość
  ; // średnik dla czytelności TUTAJ (w nowej linii)
  printf("\n%d ", *p); // -22
  printf("\n%d ", *q); // 9
  printf("\n%d ", *(p+1)); // 9
  printf("\n%d ", *(q-1)); // -22
  printf("\n%d ", *p+1); // -21
  printf("\n%d ", *q-1); // 8
  q++; // przesunięcie wskaźnika
  printf("\n%d ", *q); // 7
  printf("\n%d ", *(p+1)-1); // 8
  printf("\n%d ", *(q-3)); // 7
  *q++; // przesunięcie wskaźnika z pobraniem wartości.
        Ew. warning "Code has no effect"
  printf("\n%d ", *q); // -3
  printf("\n%d ", *(q-3)+2); // -20
  printf("\n%d ", *(q-3)==*(p+2)); // 0
}

```

analogicznie do:

```
int z = 7;
z; // ???

```

Stałe i zmienne wskaźnikowe

– napisów nie można kopiować operatorem =

```
#include <stdio.h>
void main(void) {
  char *str1 = "123";
  char *str2 = "45";
```

Uwaga:
literał tylko do odczytu (stała napisowa). Nie wolno zmieniać

```
printf("Ciag1=%s\n", str1); // 123
printf("Ciag2=%s\n", str2); // 45
```

```
str1 = str2; // modyfikacja wskaźników, nie wartości
printf("Ciag1=%s\n", str1); // 45
printf("Ciag2=%s\n", str2); // 45
```

```
*str1 = *str2; // kopia tylko pierwszego elementu
printf("Ciag1=%s\n", str1); // 423
printf("Ciag2=%s\n", str2); // 45
}
```

w niektórych
kompilatorach udaje się
próba modyfikacji
stałego literału !!!

Stałe i zmienne wskaźnikowe

– zmieniamy deklaracje tablic znakowych z char * na char []

```
#include <stdio.h>
void main(void) {
  char str1[] = "123";
  char str2[] = "45";
```

```
printf("Ciag1=%s\n", str1); // 123
printf("Ciag2=%s\n", str2); // 45
```

```
*str1 = *str2;
printf("Ciag1=%s\n", str1); // 423
printf("Ciag2=%s\n", str2); // 45
```

```
str1 = str2; // Error; L-value required
printf("Ciag1=%s\n", str1); // ???
printf("Ciag2=%s\n", str2); // ???
}
```

podobnie nie jest
możliwe napisanie na
przykład str1++;
str2++;

analogicznie do:

```
int z = 7;
7 = 5; // ???
7++ // ???
```

Wskaźniki do znaków

– implementacja funkcji `strlen()` z biblioteki standardowej

```
int _strlen (char *s)
{
    int i;
    for (i=0; *s != '\0'; s++)
        // zwiększanie s całkowicie poprawne.
        // modyfikacja wskaźnika NIE ma wpływu na wartość wskaźnika w miejscu wywołania
        // funkcja strlen() zwiększa jedynie kopię wskaźnika
        i++;
    return i
}
```

co się stanie gdy TU będzie średnik ?

lepiej przenieść do pętli for(). dlaczego ?

```
int _strlen (char *s)
{
    char *p = s;           // lokalna kopia (kopii) wskaźnika
    while ( *p != '\0')
        p++;
    return (p - s)         // arytmetyka na wskaźnikach
}
// UWAGA: wskaźników NIE wolno do siebie dobawać
```

suma dwóch adresów prawie zawsze jest liczbą "bez wartości"

```
int _strlen (char *s)
{
    int i = 0;
    for (; *s++; i++) // dopóki nie koniec napisu ( ... *s++ != '\0' ... )
        ;
    return i - 1 }
}
```

Wskaźniki do znaków

– implementacja funkcji `strcpy()` z biblioteki standardowej

```
// notacja "tablicowa" (używamy indeksów)
void _strcpy (char *s, char *t)
{
    int i;
    while (( s[i] = t[i] ) != '\0') // kopiuje t do s
        i++;
}
```

```
char* _strcpy (char *s, char *t) // "w duchu" biblioteki standardowej
{
    int i;
    while (( s[i] = t[i] ) != '\0') // kopiuje t do s
        i++;
    return s;
}
```

zwrócenie z funkcji jej "efektów działania" jest wygodne w wywołaniach tej funkcji.
Np: `wynik = strcpy(s1, s2);` zamiast

```
// notacja "wskaźnikowa" 1
// (używamy wskaźników)
void _strcpy (char *s, char *t)
{
    while ( (*s = *t) != '\0')
    {
        s++; t++;
    }
}
```

```
strcpy(s1, s2);
wynik = s1;
```

Wskaźniki do znaków

– implementacja funkcji `strcpy()` z biblioteki standardowej

```
// notacja "wskaźnikowa" 2
void _strcpy (char *s, char *t)
{
    while ( (*s++ = *t++) != '\0') // jeszcze krócej: != '\0' zbędne
    ;
}
```

```
// notacja "wskaźnikowa" 2
void _strcpy (char *s, char *t)
{
    while ( (*s++ = *t++) != '\0') // jeszcze krócej: != '\0' zbędne
    ;
}
```

– przykład wywołania

```
int main (void)
{
    ...
    return 0;
}
```

Wskaźniki do znaków

– implementacja funkcji `strchr()` z biblioteki standardowej

```
// szukaj znaku w napisie
char* _strchr (char *s, char ch)
{
    while ( (*s++ != ch) && (*s) ) // wewnętrzne nawiasy zbędne
    ; // średnik TU
    return (*s ? --s : (s = NULL)); // zwraca wskaźnik do znalezionego znaku ch
    // lub NULL gdy nie znaleziono ch w napisie
}
```

```
int main (void)
{
    char *str = "ABCDE";
    char ch = 'C';
    printf("Od znaku %c: %s", ch, _strchr (str, ch) );
    return 0;
}
```

bardzo skondensowane wyrażenia - bardzo typowe dla C

– przykład wywołania

```
int main (void)
{
    ...
    return 0;
}
```

Wskaźniki do znaków

– implementacja funkcji strcmp()

```
int strcmp (const char *s1, const char * s2)
{
    while (*s1 == *s2)
    {
        if (*s1 == '\0') return 0;
        s1++;
        s2++;
    }
    return (*s1 - *s2);
}
```

zakłada się uporządkowanie znaków w tablicy znaków

– przykład wywołania

```
int main (void)
{
    ...
    return 0;
}
```

Wskaźniki do znaków

– odwróć znaki w argumencie, wersja wskaźnikowa
– do tej pory NIE modyfikowaliśmy argumentu funkcji. Teraz to robimy !

```
// odwróć znaki w napisie (w notacji wskaźnikowej)

char* reverse (char *s)
{
    char *pom = s, *kon = s + strlen(s) - 1; // wsk. na pocz. i koniec napisu
    char c;

    while ( pom < kon ) // dopóki wskaźniki nie miną się // (pom < kon)
    {
        c = *pom;
        *pom = *kon;
        *kon = c;
        ++pom;
        --kon;
    }
    return s;
}
```

Jak poprzednio: dla wygody wywoływania funkcji zwracamy wartość (zmodyfikowanego) argumentu

dla deklaracji
char *str = "ABCDE" będzie błąd.
Dlaczego? Modyfikacja stałego literału

```
int main (void) {
    char str[] = "ABCDE";
    printf("%s\n", reverse(str) ); // oryginalny napis str jest modyfikowany
    printf("%s\n", reverse(str) ); // dwa razy
    return 0;
}
```

Wskaźniki do znaków

– odwróć znaki w argumencie, wersja tablicowa

```
// odwróć znaki w napisie
// w notacji tablicowej
char* reverse ( char s[] )
{
    int c, i, j;

    for ( i = 0, j = strlen(s) - 1; i < j; i++, j-- )
        // dopóki indeksy się nie miną ( i < j )
        {
            c = s[i];
            s[i] = s[j];
            s[j] = c;
        }
    return s;
}
```

być może na początek łatwiej analizować tą wersję

Wskaźniki do znaków

– usuń znak(i) z tekstu

```
int UsunZnak (char *s, char c) /* usuwa wszystkie znaki c z tekstu s */
{
    int i, j;
    for ( i=j=0; s[i] != '\0'; i++ )
        if ( s[i] != c )
            s[j++] = s[i]; // gdy napotkamy c, to i przesuwamy się (i++) a j nie

    s[j] = '\0';
    return 0;
}
```

Tu można by też postąpić "w duchu" biblioteki standardowej i zwrócić s

Nie zapomnij o tym !

i	A	F	G	F	'\0'
j	A	G	'\0'		

```
int main (void) {
    char tekst[50]; char znak;

    printf ("\nPodaj tekst: ");
    gets(tekst);
    printf ("\nPodaj znak: ");
    znak = getchar();

    UsunZnak (tekst, znak);
    puts(tekst);
    getchar(); getchar();
    return 0;
}
```

Wskaźniki do znaków

– wytnij podciąg z ciągu znaków

```
char *CutStr(char *t, int startp, int count)
{
    int i;
    if ( !t ) return 0;
    if ( startp < 0 || startp > strlen(t) ) return 0; // czy string istnieje // warunki na startp
    if ( count < 0 || count > strlen(t) - startp ) return 0; // warunki na count

    // właściwa pętla kopiująca znaki na nowe pozycje
    // +1 gwarantuje przekopiowanie znaku '\0'

    for ( i = startp; i < strlen(t) - count + 1; i++)
        t[ i ] = t[ i + count ];

    return t; }

```

obsługa maksymalnie wielu błędnych sytuacji

```
int main(void)
{
    char Tab[] = "1234567890";

    char *tmp;
    printf("%s\n", Tab);
    if( tmp = CutStr(Tab, 2, 4) ) printf("%s\n", tmp);
    else printf("\nERROR\n");
    getchar(); // czeka na jakiś klawisz
    return 0;
}

```

dr inż. Jarosław Gramacki, Instytut Informatyki i Elektroniki, UZ (ver. 1.29)

13

Kilka uwag

- krótki, rzeczowy komentarz opisujący działanie funkcji
- można uznać, że taki komentarz jest bezwzględnie konieczny
- rzadko kiedy programista pracuje samodzielnie !!!

```
// Funkcja CutStr() wycina z ciągu znaków podciąg o długości count
// rozpoczynający się na startp-tym znaku
// (elementy ciągu numeruje się od zera).
// Funkcja zwraca wskaźnik do ciągu znaków, z którego usunięto elementy. W
// przypadku błędu funkcja zwraca NULL.

char *CutStr(char *t, int startp, int count)
{
    ...
}

```

dr inż. Jarosław Gramacki, Instytut Informatyki i Elektroniki, UZ (ver. 1.29)

14

Kilka uwag

- nie stosować wskaźników (notacji wskaźnikowej) "na siłę"
- wydaje się, że notacja tablicowa (indeksowanie) jest czytelniejsza od notacji wskaźnikowej
- przykłady użycia wskaźników "na wyrost"

```
int Tab[3];
int i, j;
int *ptr;

for (i = 0; i < 3; i++) printf("%d ", *(Tab + i));
// czytelniej: Tab[i]

for (ptr = Tab; ptr < Tab + 3; ptr++) printf("%d ", *ptr);
// j.w.

// tablica "od tyłu"
for (ptr = Tab + 2; ptr >= Tab; ptr--) printf("%d ", *ptr);
// czytelniej: for (i = 2; i >= 0; i--) printf("%d ", Tab[i]);

for (i = 1; i < 4; i++) printf("%d ", Tab[i-1]);
// nieuzasadnione indeksowanie od 1
```

Wskaźniki do znaków

- konwersja napisu na liczbę całkowitą

```
#include <stdio.h>
#include <ctype.h>
int Ascii2Int (char s[]);

void main(void) {
    char liczba[] = "    -123";
    printf("Liczba jako string : [%s]\n", liczba);
    printf("Liczba po konwersji: %d", Ascii2Int(liczba));
}

int Ascii2Int (char s[]) {
    int i, n, znak;
    for(i=0; isspace( s[i] ); i++)
        ; //pomija białe znaki

    znak = (s[i] == '-') ? -1 : 1; //bada znak liczby
    if(s[i] == '+' || s[i] == '-') //przeskocz znak liczby
        i++;

    for(n=0; isdigit (s[i]); i++) //konwersja
        n = 10 * n + (s[i] - '0');

    return znak * n;
}
```

przeanalizuj sposób konwersji "znaków na liczbę"

Wskaźniki do znaków

- konwersja napisu na liczbę zmiennoprzecinkową
- własne atof(): Ascii2Float()

```
#include <stdio.h>
#include <ctype.h>
#include <math.h>
double Ascii2Float (char s[]);

void main(void)
{
    char liczba[] = "        -123.456789e-5";
    printf("Liczba jako string : [%s]\n", liczba);
    printf("Liczba po konwersji: %.10f", Ascii2Float(liczba));
}
```

Wskaźniki do znaków

```
double Ascii2Float (char s[]) {
    double val, power, wykladnik;
    int i, znak_liczby, znak_wykl;
    for(i=0; isspace( s[i] ); i++)
        ; // pomija białe znaki
    znak_liczby = (s[i] == '-') ? -1 : 1; // bada znak liczby
    if(s[i] == '+' || s[i] == '-') // przeskocz znak liczby
        i++;
    for(val=0.0; isdigit( s[i]); i++) // konwersja tego co przed kropka
        val = 10.0 * val + (s[i] - '0');
    if(s[i] == '.') // gdy jest kropka...
        i++; // ...to ja przeskocz
    for(power=1.0; isdigit( s[i]); i++) // konwersja tego co po kropce
    {
        val = 10.0 * val + (s[i]-'0');
        power *= 10; }
    if(s[i] == 'e' || s[i] == 'E') // tzn., że notacja naukowa
        i++; // przeskocz ten znak
    else // notacja nie jest naukowa - koniec
        return( znak_liczby * val/power);

    znak_wykl = (s[i] == '-') ? -1 : 1; // znak wykladnika
    if(s[i] == '+' || s[i] == '-')
        i++; // przeskocz znak wykladnika
    wykladnik = (s[i] - '0') * znak_wykl;

    return ((znak_liczby * val/power) * pow(10,wykladnik)); }
}
```

Wskaźniki do znaków – dynamiczna alokacja pamięci

- wstaw znaki do napisu
- tu w przeciwieństwie do poprzednich przykładów nie obędzie się bez dynamicznej alokacji pamięci gdyż:
- nie można przewidzieć wielkości danych w trakcie pisania programu

```
// wstaw podnapis do napisu

#include <string.h>
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

char* wstaw (char* s, char* z, int poz); // wstaw z do s począwszy
// od pozycji poz

int main(void)
{
    char* test = "Ala##kota", *wynik; // ## oznacza spacje

    wynik = wstaw( test, "ma", 4 );
    printf("1: %s\n", wynik);

    free (wynik); // gdyż alokacja pamięci we wstaw()
    printf("2: %s\n", wynik); // printf() po free() ???
    return 0;
}
```

nienajlepszy pomysł
Dlaczego ?

```
char *wstaw(char *source, char *znaki, int poz)
{
    char *work;
    int i;

    work = (char *)malloc( strlen(source) + strlen(znaki) + 1 ); // +1 na '\0'

    for (i=0; i<poz+1; i++) // kopiuj znaki do pozycji poz
        *(work+i) = *(source+i); // czytelniej po prostu: work[i] = source[i];
    // *work++ = *source++ // źle, przesuwamy wskaźnik trwale

    for (i=0; i<strlen(znaki); i++) // doklej podciąg
        work [poz+i] = znaki [i]; // notacja tablicowa czytelniejsza

    for (i=poz; i<strlen(source); i++) // reszta napisu
        work [i + strlen(znaki)] = source [i];

    work [strlen(source) + strlen(znaki)] = '\0'; // '\0' na końcu

    // free(work); // źle, nie będzie co zwrócić !!!
    return work; }

```

alokacja dynamiczna: pamięć na stercie (ang. heap). Nie mylić ze stosem (ang. stack) !!!

```
source: A l a # # k o t a // dla wstaw( test, "ma", 4 );
work:   A l a # : m a : # k o t a
source : "Ala kota" przez całą sesję
*source: "A" przez całą sesję (bo nie modyfikujemy wskaźnika)
*work : "A" przez całą sesję (bo nie modyfikujemy wskaźnika)
work : "A", "Al", "Ala", itd.
```

Stos i sarta

- **Stos** (ang. stack) jest obszarem pamięci, który zostaje automatycznie przydzielony do wykorzystania dla programu.
- Na stosie egzystują wszystkie zmienne zadeklarowane jawnie w kodzie (szczególnie te lokalne w funkcjach).
- Wielkość stosu można regulować w ustawieniach linkera.
- Jest on także używany do przekazywania parametrów do funkcji.
- Częsty błąd: błąd przepełnienia stosu (ang. stack overflow). Występuje on zwykle wtedy, gdy nastąpi zbyt wiele wywołań funkcji. Częsty w algorytmach rekurencyjnych.

- **Sarta** (ang. heap) to cała pamięć dostępna dla programu i mogąca być mu przydzielona do wykorzystania.

- **Różnice:**
  - Rozmiar stosu jest ustalany raz na zawsze podczas kompilacji programu i nie zmienia się w trakcie jego działania. Wszelkie dane, jakie są na nim przechowywane, muszą więc mieć stały rozmiar - jak na przykład skalarne zmienne, struktury, tablice o ustalonym rozmiarze.
  - Kontrolą pamięci sterty zajmuje się programista. Może przyznać swojej aplikacji odpowiednią jej ilość w danej chwili, podczas działania programu (alokując pamięć dynamicznie).

Stos

- Ilustracja **stosu**. Przykład "zwykły"

```
#include <stdio.h>

void fun1 (int);
void fun2 (int);

int main(void)
{
    int lokalna_main = 1;
    fun1(2);
    return 0;
}

void fun1 (int a1)
{
    int lokalna1 = 3;
    printf("fun1: \n");
    fun2(4);
}

void fun2 (int a2)
{
    int lokalna2 = 5;
    printf("fun2: \n");
}
```

Elementy **pogrubione** będą odkładane na stos w czasie działania programu

Stos

1. Początek sesji debuggera

2. esp – stack pointer

3. adres funkcji main

4. wizualizacja stosu

```

void fun2 (int);

int main(void)
{
    main = (int (void)) 0x4013c0 <main>;
    int lokalna_main = 1;
    fun1 (2);
    return 0;
}

void fun1 (int a1)
{
    int lokalna1 = 3;
    printf("fun1: \n");
    fun2 (4);
}

void fun2 (int a2)
{
    int lokalna2 = 5;
    printf("fun2: \n");
}
    
```

23

Stos

1. Przed powrotem z fun2()

2. wizualizacja stosu

3. adresy zmiennych

4. najwyżej na stosie znajduje się zmienna lokalna2

Address	0 - 3	4 - 7	8 - B	C - F
0x022FED0	6B304000	01000000	00000000	06000000
0x022FEE0	C4FE2200	945CC277	E0FF2200	05000000
0x022FEF0	0047C057	FFFFFFF7	28FF2200	0E144000
0x022FF00	04000000	65007800	841D4000	06000000
0x022FF10	C0194000	04FF2200	38FF2200	03000000
0x022FF20	945CC277	5028C077	58FF2200	E2144000
0x022FF30	02000000	C0194000	58FF2200	261A4000
0x022FF40	C6194000	65007800	65000000	01000000
0x022FF50	0050FD7F	65000000	A0FF2200	5B104000

24

Stos

1. Powrót z fun2() do miejsca wywołania

2. Tu wróciliśmy

3. Uaktualniona wizualizacja stosu

```

int main(void)
{
    int lokalna_main = 1;
    fun1(2);
    return 0;
}

void fun1(int a1)
{
    int lokalna1 = 3;
    printf("fun1: \n");
    fun2(4);
}

void fun2(int a2)
{
    int lokalna2 = 5;
    printf("fun2: \n");
}

```

Address	0 - 3	4 - 7	8 - B	C - F
0022FED0	6B304000	01000000	00000000	06000000
0022FEE0	C4FE2200	945CC277	E0FF2200	05000000
0022FEF0	047F6677	FFFFFFF	28FF2200	0E144000
0022FF00	04000000	65007800	841D4000	00000000
0022FF10	C0194000	04FF2200	38FF2200	03000000
0022FF20	945CC277	5028C077	58FF2200	E2134000
0022FF30	02000000	C0194000	58FF2200	261A4000
0022FF40	C0194000	65007800	65000000	01000000

25

Stos

Inny kompilator (lcc32)

1. Bardzo wygodna wizualizacja

2. lokalna2=5 na szczycie stosu

```

void fun2(int);

int main(void)
{
    int lokalna_main = 1;
    fun1(2);
    return 0;
}

void fun1(int a1)
{
    int lokalna1 = 3;
    printf("fun1: \n");
    fun2(4);
}

void fun2(int a2)
{
    int lokalna2 = 5;
    printf("fun2: \n");
}

```

Registers	FPU	MMX	XMM	MXCSR
eax: 0x7				
ebx: 0x7ffdd000				
ecx: 0x7c810eb6				
edx: 0x40a0a0				
esi: 0x0				
edi: 0x0				

Stack frame
[0] 0x5
<-ebp->
[4] 0x12ff60
[8] 0x40132d
[12] 0x4
[16] 0x3
[20] 0x12ff70
[24] 0x4012f5
[28] 0x2
[32] 0x1
[36] 0x12ffc0
[40] 0x4012bc
[44] 0x1
[48] 0x1433f0

26

Stos

Inny kompilator (lcc32)

```
void fun2 (int);

int main(void)
{
    int lokalna_main = 1;
    fun1(2);
    return 0;
}

void fun1 (int a1)
{
    int lokalna1 = 3;
    printf("fun1: \n");
    fun2(4);
}

void fun2 (int a2)
{
    int lokalna2 = 5;
    printf("fun2: \n");
}
```

1. Powrót do miejsca wywołania fun2()

2. Na szczycie stosu argument funkcji fun2() oraz lokalna1

Machine State

Registers	FPU	MMX	XMM	MXCSR
General Registers				
eax	0x7	eip	0x40132d	Stack frame
ebx	0x7ffdd000	esp	0x12ff58	[0] 0x4
ecx	0x7c810eb6	ebp	0x12ff60	[4] 0x3
edx	0x40a0a0			<-ebp->
esi	0x0			[8] 0x12ff70
edi	0x0			[12] 0x4012f5
				[16] 0x2
				[20] 0x1
				[24] 0x12ffc0
				[28] 0x4012bc
				[32] 0x1
				[36] 0x1433f0
				[40] 0x145370
				[44] 0x40a028
				[48] 0x40a02c

project3.c: 17: _fun1(int a1 2)
fun1(2);
project3.c: 3: _main(void)

dr inż. Jarosław Gramacki, Instytut Informatyki i Elektroniki, UZ (ver. 1.29) 27

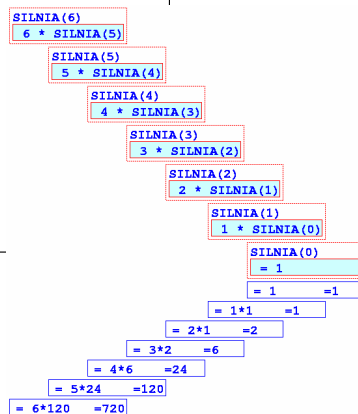
Stos i rekurencja

– Ilustracja **stosu**. Przykład rekurencyjny

```
#include <stdio.h>

int silnia (int x)
{
    if (x == 0)
        return 1;
    else
        return x * silnia( x-1 );
}

int main (void)
{
    printf("%d \n", silnia(6));
    return 0;
}
```


Stos i rekurencja

The screenshot shows a debugger window with the following components:

- Registers:** A list of registers with their values. The `eax` register is highlighted in yellow, with a callout box pointing to it that says "Te same adresy gdyż ... ta sama funkcja".
- Variables:** A window showing the local variable `x` with a value of 0. A callout box points to the `return 1;` line in the `silnia` function, saying "koniec rekurencyjnego wywołania funkcji silnia()".
- Memory:** A window showing a memory dump in hexadecimal. The address `00000000` is circled in blue.

Stos i sterła, rekurencja

The screenshot shows a code editor and a machine state window:

- Code Editor:** Displays the source code for the `silnia` function and `main`. The `return 1;` line in the `silnia` function is highlighted in yellow.
- Machine State:** A window showing the state of registers and the stack frame.
  - Registers:** `eax` is `0x40a030`, `ebx` is `0x7ffdf000`, `ecx` is `0x408058`, `edx` is `0x0`, `esi` is `0x0`, and `edi` is `0x1`.
  - Stack frame:** Shows the stack layout with addresses from `01` to `48`. The `esp` register value `0x12fee0` is visible.
- Console:** Shows the execution flow of the recursive function, listing calls to `_silnia` with increasing arguments from 0 to 6, and the final `_main` call.

Stos i rekurencja

Recursion

1. A recursive function is a function that calls itself.
2. The speed of a recursive program is slower because of stack overheads.
3. In recursive function we need to specify recursive conditions, terminating conditions, and recursive expressions.

```
#include <stdio.h>

int add(int k, int m);

int main(void)
{
    int i;

    i = add(2, 7);
    printf("The value of addition is %d\n", i);
}

int add(int pk, int pm)
{
    if(pm == 0)
        return(pk);
    else
        return(1 + add(pk, pm-1));
}
```

żeby zrozumieć rekurencje, trzeba najpierw zrozumieć rekurencję.

Rekurencja

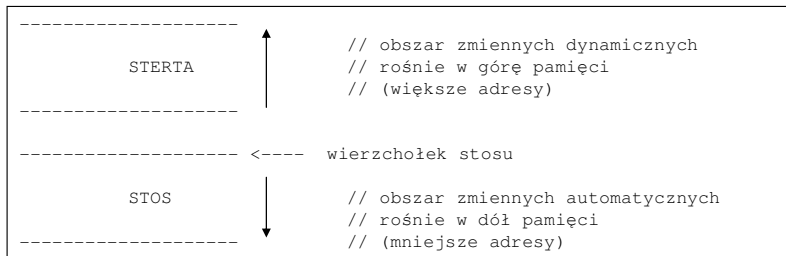

Stos i sterta

- Stałe, zmienne statyczne i zewnętrzne mają zarezerwowane miejsce w kodzie wykonywalnym programu (są umieszczane w obszarze danych programu).
- Zmienne lokalne (automatyczne) funkcji są umieszczane na **stosie** w momencie, gdy sterowanie wejdzie do bloku, w którym zostały zdefiniowane. Zmienne tej klasy znikają po wyjściu sterowania z bloku.
- Zmienne dynamiczne są umieszczane na **stercie**.

Dzięki stosowi możliwy jest mechanizm wywołania rekurencyjnego funkcji !

- Zmienna dynamiczna może być utworzona wewnątrz funkcji. Przydzielony obszar pamięci nie znika po zakończeniu funkcji. Należy jednak zadbać o to, aby funkcja przekazała na zewnątrz wskaźnik do tak utworzonego obszaru.

Analiza "mapy pamięci"

```

#define N 4
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>           // free(), malloc()

int* fun1(int [], int []);
int main(void) {
    int i, tab1[N], tab2[N];
    int *tabwynikowal = NULL;

    for(i=0; i<N; i++) {
        tab1[i] = i; tab2[i] = i + 10; }
    tabwynikowal = fun1(tab1, tab2);
    free(tabwynikowal); // zwolnienie zaalokowanej w funkcji fun1() pamięci
    return 0;
}

int* fun1(int t1[], int t2[])
{
    int i;
    int *wynik = NULL;
    wynik = (int*) malloc (sizeof(int) * N);
    // free() będzie trzeba zrobić w main()
    for(i=0; i<N; i++)
        wynik[i] = t1[i] + t2[i];
    return wynik;
}
    
```

tab1:	0	1	2	3
tab2:	10	11	12	13
tabwynikowa:	10	12	14	16
	a	c	e	10

Gdyby próbować "zwrócić" tablicę lokalną `int wynik[N];` [Warning] address of local variable 'wynik' returned

Analiza "mapy pamięci"

przykładowa sesja z gdb

```
--> wewnątrz funkcji main()
--> przed instrukcją: tabwynikowal = fun1(tab1, tab2);
(gdb) p tab1 // p - skrót debugera dla polecenia "print"
$1 = {0, 1, 2, 3}

(gdb) p &tab1
$2 = (int (*)[4]) 0xbffffb1c // int (*)[4] gdyż zadeklarowano "stałą wskaźnikową" tab1

(gdb) p &tab1[0]
$2 = (int *) 0xbffffb1c // teraz (int *)

(gdb) p &tab1 + 1
$2 = (int *) 0xbffffb2c // przeskok o 4 elementy typu int (2c - 1c = f)

(gdb) p *tab1
$3 = 0

(gdb) p *(tab1+1) // 20 - 1c
$4 = 1

(gdb) p tab1+1
$5 = (int *) 0xbffffb20 // następny element tablicy: 20 - 1c = 4

(gdb) p tab1@4 // porównaj typ zmiennej tab1 w $2
$6 = {{0, 1, 2, 3}, {-1073743000, 1073942863, 1, -1073742956}, {-1073742948,
134514752, 0, -1073743000}, {1073942817, 1073819884, 1, 134513536}}

(gdb) p tabwynikowal
$7 = (int *) 0x0 // patrz inicjalizacja NULL-em

(gdb) p &tabwynikowal // "adres adresu"
$8 = (int **) 0xbffffb08
```

dr inż. Jarosław Gramacki, Instytut Informatyki i Elektroniki, UZ (ver. 1.29)

35

Analiza "mapy pamięci"

przykładowa sesja z gdb

```
--> wewnątrz funkcji fun1()
--> int* fun1(int t1[], int t2[])
(gdb) s // s - "step", weszliśmy do funkcji
fun2 (t1=0xbffffb1c, t2=0xbffffb0c) at tab-fun.c:34

(gdb) p t1
$9 = (int *) 0xbffffb1c // "kopia" wskaźnika do przekazywanego argumentu
// Zauważ, że t1 jest typu int* a tab1 jest
// typu int (*)[4]

(gdb) p &t1
$10 = (int **) 0xbffffad4 // tu w pamięci jest ta "kopia"

(gdb) p t1+2
$11 = (int *) 0xbffffb24

(gdb) p t1@4 // porównaj wynik z $6
$12 = {0xbffffb1c, 0xbffffb0c, 0xbffffb08, 0x80498dc}

(gdb) p *t1
$13 = 0

(gdb) p *&*t1 // ależ tu „pośredników” ! Niby poprawne, ale
...
$14 = 0

(gdb) p *t1@4
$15 = {0, 1, 2, 3}

(gdb) p wynik // po alokacji pamięci
$16 = (int *) 0x8049a10
```

dr inż. Jarosław Gramacki, Instytut Informatyki i Elektroniki, UZ (ver. 1.29)

36

Analiza "mapy pamięci"

```
--> z powrotem w funkcji main()  
--> tabwynikowa1 = fun1(tab1, tab2);
```

```
(gdb) p tabwynikowa1  
$17 = (int *) 0x8049a10 // porównaj wartość z $16
```

